

Minnesmerket er fullført

OSLO: Det store minnesmerket over Arbeiderparti-kjempen Martin Tranmæl er fullført. Torsdag ble «Veiviseren», det andre og siste bindet av hans biografi lagt på bordet, ført i pennen av Tranmæls venn og nære medarbeider, 86 år gamle Haakon Lie.

HA 20.09.1991

HA: TRULS MARTINSEN

I de første anmeldelser av Haakon Lies siste Tranmæl-bok blir et bilde av det gåtefulle mennesket Tranmæl etterlyst. Haakon Lie svarte på strak arm da han presenterte boka si torsdag:

– Det var ikke noe gåtefullt ved Martin Tranmæl. Han var et enkelt og hjertevarmt menneske, et snilt menneske som trivdes best blant enkle mennesker. Han måtte presses inn i politiske posisjoner. – Vi tvang ham til å ta tre år på Stortinget for å bekjempe kommunistene i valg, men han trivdes ikke, sa Lie.

– Det var som å bli forvist fra et kretsfengsel til et landsfengsel, var Martins beskrivelse av oppholdet på Stortinget. Martin stivnet, følte seg utrygg i omgivelser han ikke trivdes. Så forbannet enkelt er ofte livet.

Haakon Lies gjennomgåelse av tida og personene boka beskriver, ble et fyrverkeri av en historietime, selvsagt sterkt preget av Haakon Lies klare holdninger og saftige språk.

– Kapitlet om Vidkun Quisling ble litt langt. Men etter at Hans Fredrik Dahl har beskrevet ham som en begavet statsråd, er jeg glad jeg har klart å henge denne Quisling opp på korset, sa han.

– Martin Tranmæl omtalte Quisling som en skrulling. Jeg vil si det på denne måten: Vi har hatt to psykopater i norsk politikk: Quisling og Peder Furubotn, sa Lie. C. J. Hambros historiske rolle i norsk politikk har Haakon Lie ingen særlig sans for, i hvert fall ikke i de hektiske frigjøringsdagene i 1945.

FOR HARDT: Haakon Lie med Nils Aas' portrett-byste av vennen Martin Tranmæl. Den gir nok et litt for hardt inntrykk av Martin, som var et snilt, enkelt menneske, sier Haakon Lie. Foto: BJØRN SIGURDSON, NTB

– Tranmæl, Gerhardsen og Konrad Nordahl gjorde hele jobben med å få Norge på fote. Hambro var bare bikkja i Holmenkollbakken, sa Haakon Lie.

– Sin virkelige storhet viste Tranmæl da han traktet seg som Arbeiderbladets redaktør på landsmøtet i 1949. Hans siste kamp i avisens spalter var kampen for at vi skulle motta Mars-hallhjelpen og slutte oss til den vestlige verden. Da denne kampen var vunnet, var Tranmæls kampår slutt, sa Lie.